

לקוטי תורה • פרשת כי תבוא • מאמר 4

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם...

”ומשה קרא אל כל ישראל”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/4](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/4)

1 ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם אתם ראיתם כו' המסות הגדולות אשר ראו עיניך כו' ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות וגו'.

”ומשה קרא אל כל ישראל ואמר להם: אתם ראיתם” וכו’; ”הניסיונות הגדולים אשר ראו עיניך” וכו’; ”ולא נתן הוי' לכם לב לדעת ועיניים לראות” וכו’.

והוא תמוה דמתחלה אמר אתם ראיתם כו' ואח"כ אמר ולא נתן כו' ועינים לראות וכו'.

הדבר תמוה: בתחילה אמר ”אתם ראיתם” וכו', ואחר כך אמר ”ולא נתן [הוי']” וכו', ”ועיניים לראות” וכו'.

ולהבין זה הנה כתיב ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם (נזכר ברכות וירא ס"פ נ"ד ויגש פצ"ד זח"א [זהר חלק א] ק"ב ב' ח"ג [חלק ג] כ"ב ב' נ"ב ב').

כדי להבין זאת, נאמר: ”ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם הוי' אל עולם” (הוזכר ב[מדרש] רבה, וירא, סוף פרק 54; ויגש, פרק 94; זוהר, חלק א', 2102; חלק ג', 222, 252).

דהנה כתיב רם על כל כו' מי לא יראך וגו' (ירמיה ס"י יו"ד) דגם עובדי כוכבים קרו ליה אלקא דאלקיא כמ"ש ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי וגו'.

שהרי נאמר: ”רם על כל” וכו', ”מי לא יראך” וגו' (ירמיהו, פרק 10): גם עובדי הכוכבים קוראים לו ”אלקא דאלקיא”, כפי שנאמר: ”ממזרח שמש עד מבואו גדול שמי” וכו'.

אך הם בבחינת פירוד להיות בחינת יש ודבר בפני עצמו ואברהם הנה היה עומד וצוח בשם ה' אל עולם.

אבל הם עומדים בבחינת פירוד, ותופסים את עצמם כיש וכדבר בפני עצמו; ואילו אברהם היה עומד וקורא בשם הוי' ”אל עולם”.

פ"י שהשם הוי' הוא אל עולם כולא חד ולא אל העולם שהעולם הוא יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] והוא המחיה אותם אינו כן

כלומר, שם הוי' הוא ”אל עולם” — הכול אחד, ולא ”אל העולם”, כאילו העולם הוא יש ודבר בפני עצמו והוא זה שמחיה אותו. אין הדבר כך;

אלא כמו ששמו של אדם אינו מעצמיות האדם אלא שהחיות שלו מלוכש באותיות שמו שהרי אנו רואים שכשקורין אותו בשמו הוא מתעורר

אלא הדבר דומה לכך ששמו של אדם אינו מעצמותו, אך החיות שלו מלוכשת באותיות שמו; הרי אנו רואים שכאשר קוראים לו בשמו הוא מתעורר,

כמו כן שם הוי' ב"ה הוא מתלבש תוך כ"ע [כל עלמין] והם רק לבושים וטפלים אליו ית' וכולא חד ממש. כך גם שם הוי' ברוך הוא מתלבש בתוך כל העולמות, והם רק לבושים וטפלים אליו יתברך; והכול אחד ממש.

2 וזהו אל עולם כמ"ש ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד יהי"ה ב' פעמים י"ה שלא יהיה בבחינת ו"ה וזהו [הפירוש של] "אל עולם", ככתוב: "ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד": "יהיה" הוא פעמיים יו"ד-ה"א, כדי שלא יהיה בבחינת ו"ה,

כי הוא"ו הוא בחינת המשכה שיוכל להשתלשל למטה עד שיוכל להיות יש ודבר בפ"ע [כפני עצמו] אלא שיהיה הכל בחינת י"ה למטה

כי הווי"ו היא בחינת המשכה, שבאמצעותה האור יכול להשתלשל למטה, שלב אחר שלב, עד שתיתכן מציאות של יש ודבר כפני עצמו; אלא שלמטה הכול יהיה בבחינת יו"ד-ה"א,

כמו למעלה ועיין בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בזכריה על פסוק זה ומ"ש מזה בביאור ע"פ והיה מספר בני ישראל ומ"ש סדי"ה ששים המה מלכות גבי תמתי

כמו למעלה. ועיינו בלקוטי תורה של האריז"ל על זכריה, בפסוק זה; וכן במה שנכתב על כך בביאור לפסוק "והיה מספר בני ישראל", ובמה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "ששים המה מלכות", בעניין "תמתי".

אך הנה כתיב ונרגן מפריד אלוף (במשלי ס"י י"ו כ"ח) ועיין זח"ג [זהר חלק ג] (י"ו א') וברכות בראשית רפ"כ אבל כתוב: "ונרגן מפריד אלוף" (משלי, פרק 16, [פסוק] 28); ועיינו בזהר, חלק ג' (16a), ובמדרש רבה על בראשית, תחילת פרק 20.

לתאווה יבקש נפרד שכשאדם משים רצונותיו בתענוגי העולם או בנצחונות ומדות רעות ח"ו [חס ושלום] הוא בחינת נפרד שלא יוכל להיות בבחי' ה' אחד ושמו אחד הנ"ל.

"לתאווה יבקש נפרד": כאשר אדם מפנה את רצונותיו לתענוגי העולם, או לניצחונות ולמדות רעות, חס ושלום, הוא בבחינת נפרד, ואינו יכול להיות בבחינת "הוי' אחד ושמו אחד" שנזכר לעיל.

3 והנה כתיב יאר פניו אתנו סלה. פי' בחי' הארת פנים הוא כמשל אדם הנותן לאוהבו האמיתי איזה דבר

והנה נאמר: "יאר פניו אתנו סלה". כלומר, בחינת הארת פנים דומה לאדם שנותן דבר־מה לידידו האמיתי:

הוא נותן בעין יפה ורצון הטוב וצהבו פניו מרוב אורה ושמחה. משא"כ לשונאו נותן כמאן דשדי בתר כתפוי בע"כ [בעל כרחך].

הוא נותן בעין יפה וברצון טוב, ופניו מאירות מרוב אור ושמחה. אבל לשונאו הוא נותן כמי שזורק [דבר־מה] מאחורי כתפו, בעל כורחו.

4 וזהו יאר ה' פניו אליך שישפיע החיות מבחינת הארת פנים הנ"ל משא"כ גבי כו'.

וזהו [פירוש] "יאר ה' פניו אליך": שהוא ישפיע את החיות מבחינת הארת הפנים שהזכרה לעיל, מה שאין כן ביחס ל"כו".

אך הארת פנים הנ"ל הוא אתנו דוקא פי' כשאנחנו ג"כ בבחי' הארת פנים כמ"ש כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם כו'.

אך הארת הפנים שהזכרה לעיל היא דווקא "אתנו"; כלומר, כאשר גם אנחנו נמצאים בבחינת הארת פנים, כפי שנאמר: "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" וגו'.

פי' האדם התחתון הוא כנ"י [כנסת ישראל] כמ"ש ואתנה צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אתם קרוים אדם כו' לאדם פי' לאדם העליון שעל דמות הכסא כו'.

כלומר, ה"אדם" התחתון הוא כנסת ישראל, כפי שנאמר: "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם"; "אתם קרויים אדם" וגו'. "לאדם" פירושו לאדם העליון, שעל דמות הכיסא וגו'.

5 ובחי' הארת פנים אצל ישראל הוא כמ"ש ישמח ישראל בעושיו כמו שהוא ית' שש ושמח בנו כמ"ש ומשמחתך ששמחת בו קראת כו'.

בחינת הארת הפנים אצל ישראל היא כפי שנאמר: "ישמח ישראל בעושיו" — כשם שהוא ית' שש ושמח בנו, כפי שנאמר: "ומשמחתך ששמחת בו קראת" וכו'.

והיא חדות ה' מגדולתו שאין חקר. כמשל האדם שצהבו פניו מרוב אורה ושמחה כשרואה את אוהב ו האמיתי בבחי' הארת פנים הנ"ל ושוכח לגמרי על צערו ויגונו שיש לו מחמת השמחה ותענוג מראות פני אוהבו.

וזוהי השמחה בה', בגדולתו שאין לה חקר. הדבר דומה לאדם שפניו מאירות מרוב אור ושמחה כשהוא רואה את חברו האמיתי, בבחינת הארת הפנים האמורה לעיל; והוא שוכח לגמרי את הכאב והצער שיש לו, מרוב השמחה והתענוג שבמראה פני חברו.

כך כשיזכור האדם על ה' שהוא אוהבו האמיתי בבחינת הארת פנים הנ"ל ויתבונן בגדולתו אשר ממלא כ"ע [כל עלמין] וסובב כ"ע [כל עלמין] וכולא קמיה כלא חשיב

כך גם, כשאדם נזכר בה', שהוא אוהבו האמיתי ומאיר לו פנים, כאמור לעיל, ומתבונן בגדולתו — שהוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, והכול לפניו נחשב כלא —

ישכח ע"ע לגמרי אפילו יש לו צער ממילי דעלמא כו' וישכח הצער מפני השמחה בה' כו'.

הוא ישכח את עצמו לגמרי, גם אם יש לו צער מענייני העולם הזה וכו'; והוא ישכח את הצער מרוב השמחה בה' וכו'.

כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ לבטל כל חפץ ותשוקה זולת התשוקה בה' אחד.

כפי שנאמר: "מי לי בשמים, ועמך לא חפצתי בארץ" — לבטל כל חפץ ותשוקה מלבד התשוקה לה' אחד.

6 והנה זמן התעוררות הארת פנים הנ"ל הוא בר"ה [בראש השנה] יושב על כסא רחמים ואז כתיב שמאלו

תחת לראשי התחלת התקרבות עד שביה"כ [שביום הכפורים] ושמחת תורה הוא וימינו תחבקני כו'

והנה, הזמן שבו מתעוררת הארת הפנים שהוזכרה לעיל הוא בראש השנה, [כאשר ה'] יושב על כיסא רחמים; ואז נאמר: "שמאלו תחת לראשי" — תחילת ההתקרבות, עד שביום הכיפורים ובשמחת תורה מתקיים "וימינו תחבקני" וכו'.

ובעשיית [ובעשרת ימי תשובה] צריך האדם להתבושש מפני ה' אשר הוא יתברך מקרב אותנו בבחי' הארת

פנים הנ"ל ואנחנו בתכלית הריחוק ממנו מפני

ובעשרת ימי תשובה על האדם לחוש בושה לפני ה', שכן הוא יתברך מקרב אותנו בבחינת הארת הפנים שהוזכרה לעיל, ואילו אנחנו רחוקים ממנו בתכלית, בגלל

עונות המבדילין כמ"ש בושתי ונכלמתי להרים אלהי פני אליך וכמ"ש בזהר ס"פ בחקתי ע"פ ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתי ולא געלתי לכולתם.

העבירות המבדילות, כפי שנאמר: "בושתי ונכלמתי להרים, אלקי, פני אליך"; וכפי שנאמר בזהר, בסוף פרשת בחוקותי, על הפסוק: "ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתי ולא געלתי לכולתם".

לכלתם כתיב למשל ככלה שהיא בשוקא דבורסקי ומחמת עוצם אהבתו אליה דמי ליה כשוקא דרוכלין בריחין טבין

כך כתוב "לכלתם": משל לכלה הנמצאת בשוק הבורסקאים, ובגלל עוצמת אהבתו אליה נדמה לו שהשוק הוא שוק של מוכרי בשמים, שריחם טוב;

וזהו שאנו מבקשים מחל לנו שלא יריח ריח הרע שבבורסקי דהיינו ע"י שיזרוק עלינו מים טהורים להרחיץ את הריח הרע שבבורסקי וכו'.

וזהו שאנו מבקשים: "מחל לנו" — שלא יריח את הריח הרע שבבורסקאים, כלומר, שיזרוק עלינו מים טהורים כדי לרחוץ את הריח הרע שבבורסקאים וכו'.

7 וענין מים טהורים הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] י"ג נהרי דאפרסמונא דכיא והם נמשכים ממקום הנקרא טמירא דכל טמירין רעוא דכל רעוין פ"י למשל מקור המעיין שאינו נראה ונגלה רק נהרות הנמשכות ממנו הם הנראים.

ענין "מים טהורים": אלו שלוש עשרה מידות הרחמים, שלושה עשר נהרות של אפרסמון טהור; והם נמשכים מהמקום הנקרא "טמירא דכל טמירין", "רעוא דכל רעוין". כלומר, למשל, מקור המעיין אינו נראה ואינו מתגלה, ורק הנהרות הנמשכים ממנו נראים.

כך הוא ית' נקרא טמירא דכל טמירין שהי"ג מדות הרחמים הם נמשכים ממנו. ולכן נקרא יושב על כסא רחמים שהוא רעוא דכל רעוין.

כך הוא ית' נקרא "טמירא דכל טמירין", שכן שלוש עשרה מידות הרחמים נמשכות ממנו. לכן הוא נקרא "יושב על כיסא רחמים", משום שהוא "רעוא דכל רעוין".

8 והנה בחי' זו רעוא דכל רעוין ישנו אצל כל או"א [אחד ואחד] מישראל והוא בחי' נקודת הלב שלמעלה מן הדעת והיא נקראת יחידה.

והנה, בחינה זו, "הרצון של כל הרצונות", קיימת אצל כל אחד ואחת מישראל: זו בחינת נקודת הלב שלמעלה מדעת, והיא נקראת יחידה.

וזהו שכתוב מיד כלב יחידתי להוציא בחי' חפצו ורצונו מעניני זה העול' ולדבק בדביקה וחשיקה רצון של כל הרצונות לה' אחד לבדו.

וזהו שכתוב: "מיד כלב יחידתי": להוציא את בחינת חפצו ורצונו מעניני העולם הזה, ולהידבק, בדבקות ובכיסופים עזים, ברצון של כל הרצונות — בה' אחד לבדו.

9 ובשופר הוא מעורר בחי' זו שהיתה בבחי' שינה שישנו אצל כל אחד ואחד מישראל. ועיי' בחי' זו נמשך בכל יום מעשיית [מעשרת ימי תשובה] בחי' י"ג מדות הרחמים

ובאמצעות השופר מעוררים בחינה זו, שהייתה במצב של שינה ונמצאת אצל כל אחד ואחת מישראל. ובאמצעות בחינה זו נמשכת בכל יום מעשרת ימי תשובה בחינת שלוש עשרה מידות הרחמים,

שהם נהרות הנ"ל שנמשכים ממקורם הנ"ל וד"ל [ודי למבין] ונקראים מים טהורים שמרחיצים את הריח הרע וכו' שופר מאריך אריכא דאנפין דרך כלל ובדרך פרט בכל יום מעשיית [מעשרת ימי תשובה] חוזר פנים בפנים אחד מן י"ס [י' ספירות] שבאדם שהם חב"ד [חכמה בינה ודעת] ומדותיו.

שהן הנהרות שהוזכרו לעיל, הנמשכים ממקורם שהוזכר לעיל, והדבר מובן למי שמבין. הן נקראות "מים טהורים", השוטפים את הריח הרע וכו'. השופר מאריך את אריך אנפין בדרך כלל; ובאופן פרטי, בכל יום מעשרת ימי תשובה, אחת מעשר הספירות שבאדם — חכמה, בינה ודעת ומדותיו — חוזרת פנים בפנים.

10 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב אלו עשרה ימים שבין ר"ה [ראש השנה] ליוהכ"פ [ליום הכפורים].

והנה, חז"ל דרשו: "דרשו ה' בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב" — אלו עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים.

פ"י בהיותו קרוב כשהוא בבחי' הארת פנים הנ"ל אתערותא דלעילא שמאלו תחת לראשי כנ"ל ואז בנקל יכול להיות אתערותא דלתתא כמ"ש כאן ליחיד פ"י בחי' יחידה הנ"ל.

"בהיותו קרוב" פירושו כשהוא בבחינת הארת פנים, שעליה דובר לעיל — אתערותא דלעילא, "שמאלו תחת לראשי", כפי שהוזכר לעיל. אז יכולה להתעורר בקלות אתערותא דלתתא, כפי שנאמר כאן "ליחיד", כלומר, בחינת היחידה שהוזכרה לעיל.

והנה בזמן ההוא מקבלים כל ניצוצות מישראל בחיי דחילו ורחימו מלמעלה (עזח"ג [עיין זהר חלק ג'] רי"ד ב') והוא בחיי דחילו ורחימו עליונים מאד שאי אפשר להשיג ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא].

והנה, בזמן ההוא מקבלים כל ניצוצות ישראל מלמעלה בחינת אהבה ויראה (ראו זוהר חלק ג, רי"ד ע"ב). זוהי בחינה נעלית מאוד של אהבה ויראה, שאי אפשר להגיע אליה באמצעות אתערותא דלתתא.

וכמ"ש לב טהור ברא לי אלקים בחי' בר לבב לא יוכל להיות אצל בחי' נברא מצד עצמו באתערותא דילי' [דיליה] כ"א מתנה שנותנים לו מלמעלה בעת בחי' הארת פנים הנ"ל

וכמו שכתוב: "לב טהור ברא לי אלקים". בחינת "בר לבב" אינה יכולה להתהוות אצל נברא מצד עצמו, באמצעות האתערותא שלו, אלא רק [כ]מתנה שנותנים לו מלמעלה, בזמן בחינת הארת פנים שהזכרה לעיל.

(ועמ"ש בד"ה כי תצא בפ"י יהבין ל"י ברתא דמלכא וסד"ה וידעת היום בענין והנורא) וצריך הכנה לזה ע"י עינויים וסיגופים.

(ועיינו במה שכתוב בד"ה "כי תצא", בפירוש "יהבין ליה ברתא דמלכא", ובסוף ד"ה "וידעת היום", בעניין "והנורא"); ולשם כך דרושה הכנה באמצעות עינויים וסיגופים.

ולכן בעשרת ימי תשובה מתענים ולא משלימין שאין חשוב תענית אלא עינוי שלא יהיה כנפש שביעה וכרס מלאה שלא יוכל לקבל בחי' לב טהור כשאוכל לשובע וכרס מלאה כו'.

ולכן בעשרת ימי תשובה מתענים, אך אין משלימים את הצום, שכן העיקר אינו הצום אלא העינוי: שלא תהיה הנפש שבעה והכרס מלאה, שהרי אי אפשר לקבל את בחינת הלב הטהור כשאוכלים לשובע והכרס מלאה וכו'.

11 וזהו שאמר אתם כו'. פ"י שעד הנה הייתם אתם הרואים כו' עא"י [על ידי] אתערותא דלתתא אבל ולא נתן ה' כו'.

וזהו שאמר "אתם" וכו'. כלומר, עד עכשיו אתם הייתם הרואים וכו', מכוח אתערותא דלתתא; אבל "ולא נתן ה'" וכו'.

פ"י בחינת לב טהור שנותנים מלמעלה שלא יכול נברא להשיג על ידי אתערותא דיליה. וזה היה ענין המן דכתיב ויענך וירעיבך כו' שע"י המן

כלומר, בחינת לב טהור, שניתנת מלמעלה, ושנברא אינו יכול להשיג באמצעות אתערותא משלו. וזה היה עניינו של המן, כמו שנאמר: "ויענך וירעיבך" וכו', שעל ידי המן

ועל ידי עינויים וסיגופים זכו למעלה עליונה יותר לקבל בחיי לב טהור (ועמ"ש בפרשה עקב ע"פ ויאכילך את המן כו') וכן הוא הענין בעשרת ימי תשובה. ולכן קורים פרשה זו קודם ר"ה [ראש השנה]:
ובאמצעות העינויים והסיגופים זכו למעלה עליונה יותר, לקבל בחינת לב טהור (ועיינו במה שנכתב בפרשת עקב על הפסוק "ויאכילך את המן" וכו'); וכך הוא גם ענינם של עשרת ימי תשובה. לכן קוראים פרשה זו לפני ראש השנה.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/ki-savo/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק